

- na predlaganju terminologije za Rječnik umjetnosti i arhitekture, koji je sastavni dio programa Getty Art History Information,
- u inventarnim projektima, koji se izvode svake godine i koji variraju od rutinskih provjera veoma vrijednog inventara do temeljita inventariziranja cijelih muzejskih depoa.

Detaljnije informacije mogu se dobiti od:

Documentation Unit

National Museums of Scotland

Chambers Street, Edinburgh EH1 1JF.

Preuzeto iz: *Museums Journal*, studeni, 1994.

Prijevod s engleskog:

Zdenka Ungar

NOVI GRADSKI MUZEJ ZA 21. STOLJEĆE

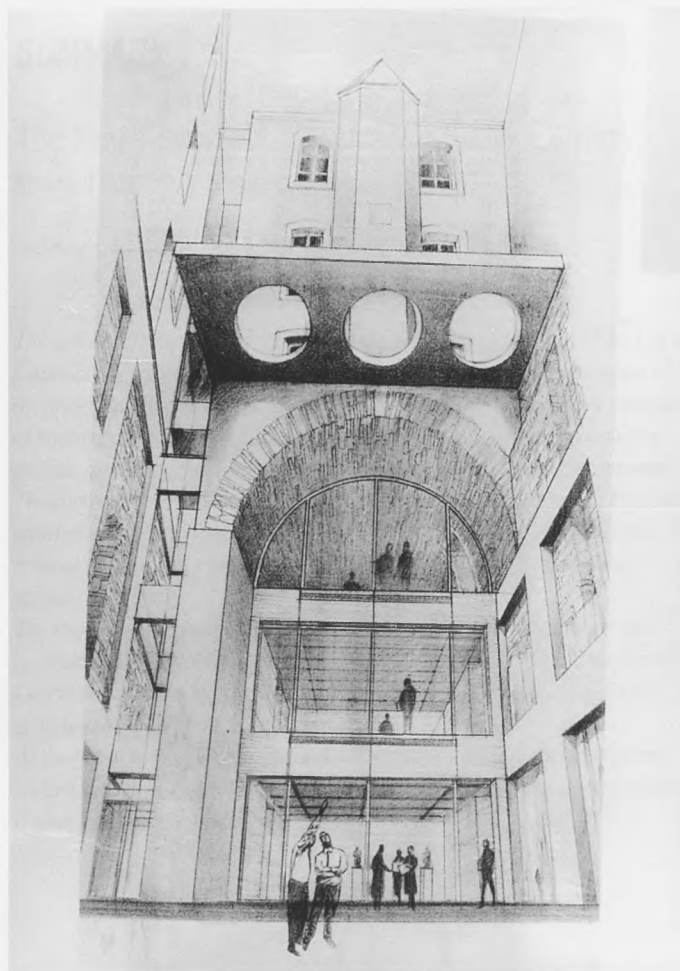
Musée d'histoire de la Ville de Luxembourg

Željka Kolveshi

Muzej grada Zagreba

Zagreb

Europska prijestolnica kulture u 1995. godini je grad Luxembourg. Kraj ove godine obilježit će otvaranje novog Muzeja povijesti grada Luxembourg, čime će grad i istoimena država efektno zaključiti godinu bogatu kulturnim događanjima. Radovi koji su prethodili traju od 1992. godine postupnom realizacijom projekta restauracije povijesnoga kompleksa zgrada kao i građevinske intervencije u njima za potrebe suvremenog muzeja. Puno ranije započele su stručne pripreme na izradi muzeološkog programa tako da je Muzej bio u mogućnosti u fazi finalizacije cjelokupnog projekta tijekom 1994. angažirati se na promociji i razviti marketing prije svečanog otvorenja.

Musée d'histoire de la Ville de Luxembourg

Perspektivni prikaz unutarnje vertikale oko koje teče kružna komunikacija muzejom

Izdan je inauguracijski vodič s iscrpnim podacima i vješto odabranim ilustracijama budućeg muzeja, orijentacijskim kartama i najatraktivnijim predmetima. Tekst je pisan za stručnjake, u prvom redu muzejske, no velikim dijelom odnosi se na razradu prezentacije i mogućih doživljaja za posjetitelje Muzeja. U Parizu 1994. na Salonu svjetskih muzeja i izložbi predstavljen je program i koncepcija muzeja koji inovacijama anticipira Gradski muzej za 21. stoljeće.

Godine 1986. Gradska je uprava odlučila napraviti muzej da bi ispričala duhu i bogatu povijest glavnoga grada Velikog vojvodstva Luxembourg od 10. stoljeća do danas, kroz razvoj središta - redom, regije, provincije, neosvojive tvrđave do prijestolnice, na raskrižju kultura i jezika preko njegove društvene multikulturne i multijezične tradicije. Angažirani su svi državni stručnjaci da bi Muzej postao mjestom za istraživanje (osnovan je Zavod za istraživanje povijesti grada) kao i za interpretaciju materijalne evidencije prošlosti radi razumijevanja i definiranja sadašnjega kulturnog identiteta. Muzeološki program, njegov povijesni i znanstveni dio izradili su kustosi Muzeja uz pomoć stručnjaka za povijest grada, a koncepciju projekta međunarodna ekipa "Eurologiques" iz Pariza, koja je autor i koncepcije multimedijiskog interaktivnog sistema. Zbirke su skupljane u posljednjih šest godina, kupnjom ili posudbom od privatnih osoba ili drugih muzeja, i sada predstavljaju više od 1000 artefakata, relativno malo, ali su multiplicirane zahvaljujući "činjeničnome" muzeju preko multimedijiskog sustava.

Za adaptaciju povijesnoga kompleksa zgrada, unutrašnje uređenje i muzeografiju (postav izložbe) javne površine od 4.300 m², angažirana je mlada,

ali već afirmirana tvrtka "Repérages"¹ iz Pariza, arhitekti i muzeografi, te Conny Lentz, glavni i odgovorni arhitekt iz Luxembourg.

Izazov titule europske prijestolnice kulture i mogućnosti koje s njome dolaze, kao i potvrda dobrog odabira, rezultirala je novim angažmanima arhitekata iz "Repérages" u Luxembourg za 1995. godinu: 1993. država kao investitor naručuje novi postav Prirodoslovnog muzeja, a grad projekt predstavljanja Muzeja povijesti grada na Svjetskom salonu muzeja u Parizu 1994. Iste godine grad im povjerava i izvođenje izložbe "Molitor", za listopad 1995.

Namjera da se povijest grada učini prihvatljivom većini i smjesti u svoj europski kontekst rezultirala je koncepcijom čije su karakteristike čitljivost, otkrivanje, istraživanje, studiranje ali i kreiranje mjesta za doživljaj zabave i ugođe. Autorima je polazište za oblikovanje ovog projekta učiniti ga ujedno i povezanim i atraktivnim, a izbjeći tradicionalni edukativni pristup. To je pretpostavljalo kako najsuvremeniju tehnologiju i sredstva, tako i organizaciju programa i zbirke te kretanje posjetitelja u muzeju, što je dovelo do odvojenih koncepcija izlaganja: za razvoj urbanizma i arhitekture grada odabran je kronološki pristup, dok je za društvenu i kulturnu povijest 19. i 20. stoljeća odabran tematski pristup.

Birajući između ta dva posjeta, posjetitelju se pruža prilika da razumije i interpretira potpuno slobodno.

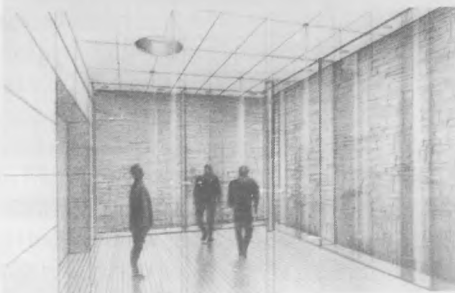
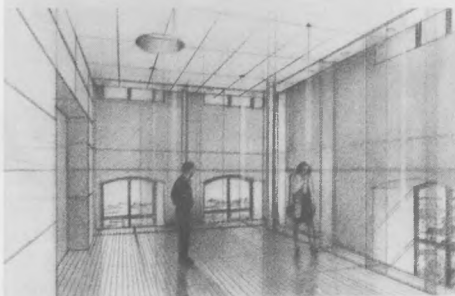
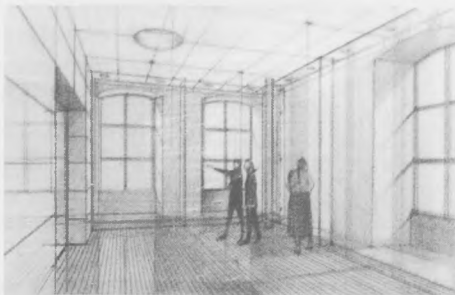
Ideja muzeološkog projekta je da stimulira diskusije i razgovore o povijesti, a ne da prezentira dogmatski govor. Posjetiteljima muzeja, domaćim ili stranim, želi se pružiti prilika da tu pronadu trag njihova identiteta, početak dijaloga između njihove vlastite povijesti i one koja se ovdje predstavlja, unutar konteksta velikih promjena u Europi. (Muzej će izložiti portret Josipa II., vladara iz austrijske kuće Habsburg Lotringen, što zaključujemo po reprodukciji u vodiču, ali još ne možemo znati, a i zanima nas vidjeti unutar kojeg konteksta. U novom postavu Muzeja grada Zagreba koji je najprimjereneje svojoj koncepciji odredio kombinirani kronološko-tematski pristup, također će se izlagati portret ovog vladara, hrvatsko-ugarskoga kralja, u temi "Crkveni redovi u Zagrebu" u kontekstu promjena izazvanih njegovim vjerskim reformama koje direktno utječu na povijest Zagreba potkraj 18. stoljeća.)

Zahvaljujući primjeni multimedijiskog interaktivnog sustava Muzej povijesti grada Luxembourg pretpostavlja mogućnost obnove prezentacije zbirke, uvažavajući interes publike u doživljaju predmeta i tema koje oni ilustriraju. Jednako tako posjetiteljima je ostavljeno da slobodno odaberu svoje vlastito kretanje u muzeju šetnjom na način klasičnoga muzejskog posjeta.

Multimedijiski interaktivni sustav zamišljen je da ponudi posjetitelju tri bitne usluge (nemojmo zaboraviti da ovaj Muzej oskudijeva originalnim predmetima): à la carte posjeti koji posjetitelji mogu programirati prema vlastitim interesima, sklonostima i obrazovanju; audiovizualne produkcije koje pokrivaju brojne aspekte i momente gradske povijesti; banku podataka koja, omogućujući pristup tisućama dokumenata čiji se originali mogu naći u muzejima cijelog svijeta, znatno proširuje muzejska područja interesa. Pretpostavljajući kulturološku, lingvističku i obrazovnu različitost publike, ovom investicijom, financijskom i intelektualnom, grad Luxembourg kreira svoj gradski muzej za 21. stoljeće. Neopterećen naslijeđem mijene muzeoloških pristupa iz prošlosti, formira ga prvi put u duhu vremena u kojem nastaje za budućnost.

Muzej je smješten u povijesnom središtu Luxembourg, u spomeničkom kompleksu zgrada iz 17., 18. i 19. stoljeća podignutim na srednjovjekovnim temeljima.

Arhitektonski sklop sastoji se od građanske i plemićke kuće, te dijela redovničkog samostana koji su restaurirani prema generalnom planu obnove i razvoja grada. Za novu namjenu neizbježna je bila intervencija u postojeću arhitekturu koja se obrazlaže "prijateljskim odnosom prema današnjem posjetitelju".

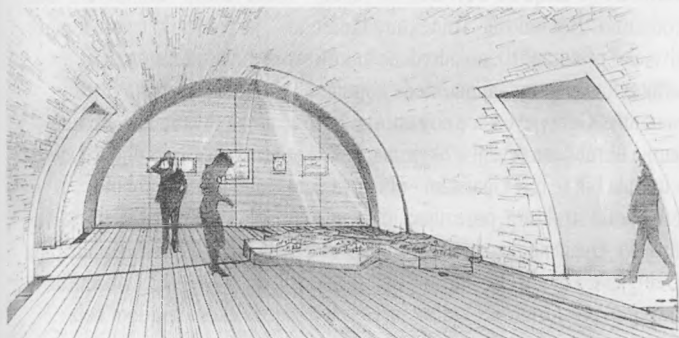
Musée d'histoire de la Ville de Luxembourg
Perspektivni prikaz transportnog lifta koji omogućuje očitavanje slojevitosti povijesne arhitekture

Osnovni obris grada podignutog na brdu i okruženog usječenim dolinama uvjetovan je konfiguracijom terena što je uzrokovalo da bude tvrđava. Dvije glavne izvorne karakteristike grada jesu: dva grada u jednom (gornji i donji grad) i jedinstveni pogled na okolni pejzaž. Arhitektonski koncept Muzeja postavljen je tako da odražava ta dva glavna aspekta karaktera Luxembourg. Prvo, Muzej ima dva ulaza, jedan na stijeni nad donjim gradom, i drugi u srcu gornjega grada, u urbanoj i povijesnoj stvarnosti grada. Muzej zamišljen da poveže prošlost i sadašnjost ima naglašenu vertikalnost zgrade sa šest katova otvorenih za publiku koji se nižu od srednjeg vijeka do 20. stoljeća. Blok tih zgrada, s težinom povijesti, postao je element u elaboriranju koncepcije - sama zgrada postala je artefakt. Muzej i Grad su dvije jedinice organski povezane: razgled jedne je usko povezan s otkrićem druge. Drugo, svih osam nivoa Muzeja vertikalno je povezano liftom, koji s vrha pruža panoramski pogled na pejzaž. Lift ujedno povezuje i dva ulaza u Muzej što omogućava posjetiteljima da slobodno putuju iz jednog dijela grada u drugi. Ovim originalnim konceptom Muzej je savršeno integriran u gradsku topografiju.

Lift površine 18 m² zamišljen je kao integralni dio muzejskog postava, još jedna dvorana, panoramska, koja u kretanju nudi poglede na pejzaž jednako kao i na unutrašnjost Muzeja. Od ukupno osam nivoa - katova Muzeja, pet je podzemnih, od kojih su dva za tehničku opremu i tri za publiku, za koju su i tri iznad zemlje. Kompleksnost prostora, fizička realnost zgrada i muzeološki program prirodno su nametnuli raspored prezentacije: podzemni nivoi s kojima korespondira razvoj planiranja grada, te gornji, otmjeniji i zračniji, s kojima korespondira prezentacija kulture 19. i 20. stoljeća.

Arhitekti su postavili misao vodilju: simbioza muzeja i grada, muzej kao mjesto konvergencije prošlosti i sadašnjosti. Njihova zadaća na zaštiti, restauraciji, adaptaciji i muzeografiji težila je sintezi namjene, identifikacije muzeja i grada, te estetike. Te su premise i okosnica njihova projekta. Neobično važno je upravo za GRADSKI MUZEJ da se prožima s gradom, te da se doživi kao DIO I SIMBOL GRADA, čiji je karakter prenesen u vremensko-prostornu strukturu njegova muzeja. Vertikalnost mjesta u službi je koncepcije: od prvih tragova grada, od srednjeg vijeka u podrumu do njegove sadašnjosti na gornjim katovima posjetitelj muzeja prolazi kroz povijest koristeći ARHITEKTURU KAO ZNAK OČITAVANJA. Svaki kat ima svoj identitet. Drvo, glavni materijal u muzeografiji, teško je i solidno u prizemlju, rafiniranije na gornjim katovima, kao i rasvjeta koja se u početku koristi diskretno da bi na vrhu bljesnulo jako osvijetljenje.

Teoretski pristupi koji će uskoro moći biti valorizirani prema konkretnom rezultatu već sada upućuju na uspjeh: suptilna ravnoteža estetike mjesta, između modernosti i tradicije, mnogostrukosti i jedinstvenosti, pokreta i postojanosti, senzibilizirat će POSJETITELJA za osobnost grada Luxembourg.

Musée d'histoire de la Ville de Luxembourg.
Perspektivni prikaz jedne od izložbenih dvorana "Razvoja grada" s maketom grada kojoj je data originalna orijentacija

Bilješke:

¹"Reperages", tvrtku za arhitekturu osnovali su u Parizu 1990. godine troje mladih arhitekata i jedan savjetnik za organizaciju; specijalizirala se za muzeografiju, odnosno projektiranje i oblikovanje muzeja. Njihov pristup svakom individualnom zadatku teži osmišljenom kreiranju identiteta kao i jasnom označavanju muzejskog sadržaja što rezultira svrhovitijim snalaženjem u muzeju te percepcijom i boljim razumijevanjem ponuđenih znanja, poruka i emotivnih doživljaja. Odabirom imena (franc.: označavanje, obilježavanje) znakovima radi snalaženja) već pri predstavljanju direktno pokazuju svoj profesionalni i intelektualni odabir.

Za pet godina svoga postojanja arhitekti "Reperages" realizirali su znatan broj muzejskih projekata, s blistavim početkom na projektu Muzeja Prvog svjetskog rata "Historial de la Grande Guerre" u Peronneu. Ovaj muzej otvoren je za javnost 1992. godine, a izveden po projektu laureatu natječaja iz 1990. Ocijenjen je od stručne i šire javnosti kao najbolji muzej novije povijesti u Francuskoj.

Literatura:

1. Daniele Wagener, Luxembourg's Museum of City History to Open Soon, ICOM NEWS, No. 4. vol. 47, 1994., str. 3, 4
2. Marie Paule Jungblut, Musée d' Histoire de la Ville de Luxembourg, izlaganje na II. međunarodnom simpoziju gradskih muzeja, Barcelona, 26. - 28. travnja 1995.
3. Musée d' Histoire de la Ville de Luxembourg, inauguracyjski vodič, Luxembourg, 1994.
4. Repérages, Dossier de references, Pariz, travanj 1995.
5. Razgovor s arhitektom Adeline Rispal, partnerom "Repérages", Barcelona, travnja 1995.

Primljeno: 18. 6. 1995.

Napomena: Muzej je svečano otvoren za javnost 22. lipnja 1996. godine.

SUMMARY

The New Municipal Museum for the 21 Century Musée d'histoire de la ville de Luxembourg

by Željka Kolveshi

The author offers a brief information on the new History Museum of the City of Luxembourg, which is scheduled to open by the end of 1995. The execution of the project has begun in 1992 by the gradual restoration of the historic complex of buildings, which has been complemented by the interventions necessary to provide conditions appropriate to the functioning of a contemporary museum. The comparatively new, but already notable company "Reperages" of Paris was engaged to carry out the adaptation of the historic complex of buildings, the internal works and the museographic tasks (the installation of permanent display).

The author provides a series of data on the museological concept of the new museum and on its location which perfectly blends with the historic nucleus of Luxembourg, while pointing out that the concept of the museological project gives rise to the discussions on history.

At the end of her brief report the author concludes that the theoretic approach underlying this project, which in her opinion already points out towards success, is soon going to be evaluated after its manifest results.